

Утвърден:.....
Заповед № 7/15.09.2023г.

ПРОГРАМНА СИСТЕМА

НА ДЕТСКА ГРАДИНА „ПАТИЛАНЦИ”

ГРАД ВЪЛЧЕДРЪМ

ЗА УЧЕБНАТА 2023/2024 ГОДИНА

-Програмната система на ДГ „Патиланци” – гр. Вълчедръм за учебната 2023/2024 година е изготвена съгласно чл. 70, ал. 1 от ЗПУО; чл. 29 (1)от Наредба № 5 от 03.06.2016г. за предучилищното образование, приета с Решение № 6 на ПС – Протокол № 2 от 15.09.2023 година и е неразделна част от Стратегията за развитие на ДГ „Патиланци” - гр. Вълчедръм 2023-2028 година

Програмната система на Детска градина „Патиланци” – гр. Вълчедръм е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел на предучилищното образование: полагане на основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето, като се отчита значението на играта за детето.

КОНЦЕПТУАЛНИ ИДЕИ НА ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА

Програмната система на ДГ „Патиланци” – гр. Вълчедръм е създадена в името на детето, в помощ на учителя и в подкрепа на родителя.

Програмната система подпомага учителя, за да осигури условия за пълноценно детско развитие, така че:

- Детето да бъде спокойно, щастливо, уверено и успешно да навлиза в света, чрез игри, познание, радост и творчеството.
- Учителят уверено и с удовлетворение да постига по-добри резултати в ежедневната си работа с децата и родителите.
- Родителят да „израства” заедно с детето си, като го подкрепя в развитието, подпомага разгръщането на неговия потенциал.
- Родителят и учителят имат споделени отговорности относно детето, които реализират в сътрудничество в името на детето.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПНИ ПОЛОЖЕНИЯ

- Детето – център и субект на педагогическото взаимодействие.
- Детето е различно, уникално и неповторимо в този свят, както и неговите учители и неговите родители.
- Детето се развива само в интеракцията – дете-възрастен.
- Отношението към детето – уважение към неговата личност и подкрепа неговата индивидуалност.
- Осигуряване на условия за равен старт на всички деца, базиран на възрастта и индивидуалните темпове на тяхното развитие.
- Включване на „различното” дете в живота на групата, чрез подкрепа и уважение от детския педагог, децата в групата и техните родители.
- Уважение към различните етноси и култури.

- Педагогическото взаимодействие е насочено към придобиване на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование; утвърждаване на доброжелателно и самоуверено поведение при общуване си с връстници и възрастните.
- Интегриране на образователното съдържание по всички образователни направления.
- Проследяването на детските постижения:
 - възприемане на информацията,
 - разбиране
 - приложение на информацията в нови непознати ситуации и условия.
- Работа с родителите в посока развитието на потенциала на детето

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- постигане целите на образователния процес в предучилищна възраст
- личностно и общо психично развитие на детето, чрез неговата индивидуална и групово игрова и познавателна дейност;
- компетентно тематично разпределение на съдържанието по образователни направления за всяка възрастова група;
- конкретизиране проследяването на резултатите от предучилищното образование;
- ефективно сътрудничество между детската градина и родителите в процеса на възпитание, социализация и обучение на децата;
- оптимални взаимодействия между детската градина и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите на детската градина.

I. ПОДХОДИ И ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

1. Подходи на педагогическо взаимодействие

Подходите, базисът за реализиране на програмната система са следните:

- Личностен и индивидуален подход към всяко дете.
- Ситуационен и интегрален подход.
- Конструктивен подход.
- Интеркултурно образование
- Креативност и успеваемост

2. Формите на педагогическо взаимодействие

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са: учителят и детето. За неговото осъществяване учителите използват игровата дейност за постигане на компетентностите по седемте образователни направления:

- български език и литература
- математика
- околен свят
- изобразително изкуство
- музика
- конструиране и технологии
- физическа култура

Игровата дейност е базиса на всички видове форми на взаимодействия през учебното и неучебното време в детската градина.

При използване на формите на педагогическо взаимодействие, детският учител се съобразява със: степента на развитие на децата в групата, възрастови особености, потребности и интереси за постигане на целта – цялостно развитие на детето.

Учебната година в предучилищното образование започва на 15 септември и е с продължителност 12 месеца.

Учебната година включва учебно и неучебно време.

Учебно време: от 15 септември до 31 май.

Неучебно време: от 1 юни до 14 септември.

2.1. Основна форма на педагогическо взаимодействие – педагогическа ситуация

Педагогическата ситуация протича под формата на игра.

Тя се организира само в учебно време.

Чрез нея се интегрират двата процеса – на възпитание и обучение, съобразени с играта и личният предметно-практическият опит на детето в групата.

Приложение:

Педагогическата ситуация се използва при реализиране на образователните направления: български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.

Организира се само в учебно време - от 15 септември до 31 май.

2.2. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие

Чрез допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват компетентностите на детето по седемте образователни направления.

Допълнителните форми се организират по преценка на учителя в съответствие с интересите и потребностите на децата.

Видове допълнителни форми:

- Самостоятелни дейности по избор на детето – в зависимост от условията в групата
- Дейности, организирани от детския учител – различни видове игри, състезания, конкурси, екскурзии, лагери, спортни празници, тържества, развлечения, наблюдения на обекти от околната среда.
- Занимания по интереси – организирани от детския учител като част от процеса на предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие на децата

Приложение: Провеждат се извън времето на педагогическите ситуации, както в учебното, така също и в неучебното време.

⚡ *Допълнителни форми използвани в учебно време*

Наименование: самостоятелните дейности по избор на детето, дейности, организирани от детския учител, занимания по интереси.

Време за организиране: от 15 септември до 31 май на съответната година.

Приложение: в сутрешни режимни моменти и след следобедния сън

⚡ *Допълнителни форми използвани през неучебно време*

Наименование: самостоятелните дейности по избор на детето, дейности, организирани от детския учител.

Време за организиране: от 1 юни до 14 септември на съответната година.

Приложение: в сутрешни режимни моменти и след следобедния сън.

II. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФОРМИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмично разпределение, което е разработено по възрастови групи от учителите на съответната група преди началото на учебната година и се утвърждава от директора на детската градина.

Седмичен брой на педагогически ситуации, които ще се провеждат във всяка възрастова група на ДГ „Патиланци” – гр. Вълчедръм през учебната 2023/2024 година при целодневна организация на предучилищно образование в съответствие с Наредба № 5/03.06.2016 г. за предучилищно образование на МОН както следва:

Образователно направление	Сборна 1 и 2 възрастова група	Сборна 3 и 4 възрастова група
	Времетраене: (15 - 20 минути)	Времетраене: (20 - 30 минути)
	Брой ПС	Брой ПС
Български език и литература	2	4
Математика	2	3
Околн свят	2	3
Изобразително изкуство	2	2
Музика	2	2
Конструиране и технологии	1	2
Физическа култура	3	3
Общ брой педагогически ситуации:	14	19
Общ брой допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:	16	11
Общо часове седмично:	30	30

**III. ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ДЕН НА ДЕЦАТА ПО ГРУПИ ПРИ
ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ В УЧЕБНО ВРЕМЕ
15.09.2023г. – 31-05.2023г.**

Сборна 1 и 2 възрастова група	
06:00 ч. - 08:30 ч.	Сутрешен прием на децата. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Дейности по избор на децата. Дейности, организирани от детския учител.
08:30 ч. - 08:45 ч.	Гимнастика.
08:45 ч. - 09:15 ч.	Закуска. Игри. Поздрав.
09:15 ч. – 10:00 ч.	Педагогически ситуации.
10:00 ч. - 10:15 ч.	Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Игрова дейност; индивидуална работа.
10:15 ч. - 10:30 ч.	Плодова закуска.
10:30 ч. - 12:00 ч.	Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Дейности, организирани от детския учител. Игрова дейност; индивидуална работа; игри (на открито); разходки; наблюдения; творчески дейности, занимания по интереси.
12:00 ч. - 12:30 ч.	Обяд.
12:30 ч. - 13:00 ч.	Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие Игрова дейност; индивидуална работа
13:00 ч. - 15:00 ч.	Сън.
15:00 ч. - 15:30 ч.	Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Игрова дейност.
15:30 ч. - 16:00 ч.	Закуска.
16:00 ч. - 16:20 ч.	Педагогическа ситуация.
16:20 ч. – 18:00 ч.	Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Дейности, организирани от детския учител. Игрова дейност; индивидуална работа; игри (на открито). Занимания по избор. Изпращане на децата.

Сборна 3 и 4 възрастова група

06:00 ч. - 08:30 ч.	Сутрешен прием на децата. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Дейности по избор на децата. Дейности, организирани от детския учител.
08:30 ч. - 08:45 ч.	Гимнастика.
08:45 ч. - 09:15 ч.	Закуска. Игри. Поздрав.
09:15 ч. - 10:15 ч.	Педагогически ситуации.
10:15 ч. - 10:30 ч.	Плодова закуска
10:30 ч. - 11:00 ч.	Педагогическа ситуация
11:00 ч. - 12:00 ч.	Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Дейности, организирани от детския учител. Игрова дейност; индивидуална работа; игри (на открито); разходки; наблюдения; творчески дейности, игри с правила, експерименти, занимания по интереси.
12:00 ч. - 12:30 ч.	Обяд.
12:30 ч. - 13:00 ч.	Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие Игрова дейност; индивидуална работа
13:00 ч. - 15:00 ч.	Сън.
15:00 ч. - 15:30 ч.	Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Игрова дейност.
15:30 ч. - 16:00 ч.	Закуска.
16:00 ч. - 16:30 ч.	Педагогическа ситуация.
16:30 ч. - 18:00 ч.	Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Дейности, организирани от детския учител. Игрова дейност; индивидуална работа; игри (на открито). Занимания по избор. Изпращане на децата.

III. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ВСЯКА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА

Тематичното разпределение за всяка възрастова група е разработено в съответствие с разпоредбите на чл. 30 от Наредба № 5 от 03.06.2016 година за предучилищно образование, като :

- Отчитат се интересите на децата и спецификата на образователната среда
- Осигурява се ритмичното и балансираното разпределяне на съдържанието по образователните направления
- Включват се темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване на постиженията на децата
- Включват се методи за проследяване на постиженията - /Приложение 1/
- Проследяват се резултатите от предучилищното образование - /Приложение 2/

IV. МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Мерки за създаване на условия за отговорно участие на семейството в живота на детската градина

Взаимодействието, основано на взаимно доверие и сътрудничество, между родителите на всяко дете и екипа на детската градина, има голямо значение за адаптирането на детето към правилата на образователната среда, както и за развиване на самоувереност и чувство за принадлежност.

По инициатива на учителя или по инициатива на родителя могат да се предприемат следните мерки:

По инициатива на учителя

Ако учителят трябва да сподели наблюдавани затруднения, които изискват намесата на външен експерт специалист, той трябва да обясни това на родителите. Да подскаже варианти за вземането на решение, което засяга бъдещо развитие на неговото дете.

Форми: Индивидуални разговори, индивидуални консултации, съобщения.

По инициатива на родителя

Когато родителят среща затруднения при отглеждането, възпитанието или при оказване на помощ в процеса на обучение. В тези случаи е необходимо детският учител да насочи родителя към специалист или самият той да насочи родителят към работещи стратегии.

Форми: Индивидуални разговори, консултации, срещи.

Групови форми на сътрудничество с родителите

Родителската среща – традиционната и най-популярна групова форма

Създаването на сплотена група от родители, които да се включат в живота на групата, допринася за реализирането на целите и задачите на детската градина. Позитивното въвличане на родителите като наблюдатели, участници и партньори, подпомага реализирането на програмната система на детската градина. Сътрудничеството с всички родители се постига през няколко канала:

В началото на учебната година, във всяка група на детската градина се организира родителска среща, на която представя обосновката и правилника за дейността на детската градина за учебната година. Координират се очакванията на родителите и на екипа на групата. Определят се начин на комуникация с екипа на групата.

Родителските срещи през учебната година могат да се планират, според потребностите и желанията на родителите. В съдържателен аспект, трябва да бъдат тематични, съобразени с актуални за възрастта – „горещи“ и доминиращи теми, във връзка с възрастовите особености на детското развитие и съответни поведенчески реакции на детето и на децата в групата.

Тренинг с родители

Тренингът е интерактивна форма на комуникация, върху основата на диалогичното общуване между лектора (учителя) и участващите в тренинга (родителите).

Опитът показва, че лекционната форма в нейния монологичен вариант може да повиши информираността на родителите по различни въпроси, но не предизвиква достатъчно мощен заряд, който да инициира, стимулира и регулира краткосрочна интензивна личностна промяна, така както се постига чрез тренинга. Родителите – участници в тренинга, могат да осъзнаят, да „разчупят“ традиционните си убеждения и вярвания за домашното възпитание и взаимоотношенията между родители-деца, между хората; да

овладеят нови социални умения, да променят ценностната си ориентация и да се обогатят с нови психолого-педагогически знания.

2. Сътрудничество и взаимодействие между участниците в предучилищното образование

Деца – учители – родители – общественост

Предучилищното детство е много ценен и значим период в живота на човека. Безспорни авторитети за детето в тази възраст са възрастните (родители и екипа в детската градина), които оказват съдействие и подкрепа на детето в този процес. Чрез предучилищното образование в детската градина се полагат основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето и се отчита значението на играта за детето. В резултат на сътрудничество между учителя и родителя, детето получава най-необходимата и ценна подкрепа за неговото пълноценно цялостно развитие.

Приобщаването на едно дете и неговите родители в живота на детската общност включва освен децата със СОП и децата, които се отличават по етнос, култура, непълни семейства, деца отгледани от един родител или от други членове на семейството, или настойници и т.н. Всички тези деца, израснали в различна среда и култура – имат специфични и специални потребности. От друга страна темата за приобщаване трябва да бъде разгледана през различните призми – морална, духовна, етична и образователна.

Чрез различните форми на сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите в детската градина се създават условия за постигане на целите а детската градина – за възпитание, социализация, отглеждане, обучение, на децата, както и за формиране на положително отношение към детската градина/училището.

Включването на родителите в живота на детето в детската група е друга важна форма на сътрудничество между детската градина и семейството. Обикновено родителите присъстват на открити ситуации, тържества, празници и състезания. Във всяка група на детската градина се изработват планове за съвместни инициативи с родителите. Най-често това са различните празници и тържества, в които родителите ще вземат участие. Необходимо е на родителите да им се предостави възможност да участват, както в съставянето на плана, така и при неговата подготовка и реализация. По този начин

ще могат да се включат по-голяма част от родители, според техните индивидуални нагласи, способности (организаторски, изпълнителски, музикални, кулинарни, естетически и др.), и възможности (финансови или чрез труд).

Значението на включването на родителя има тристранен характер:

- за детето – защото чувства подкрепата и съпричастността на родителя към това, което е важно за него;
- за родителя – който може да види детето си в различна от ежедневието ситуация; да общува с другите деца от групата и по този начин да обогати своите родителски умения.
- за детските учители в групата – за успешното постигането на целта на социализация, възпитание и образование на детето, чрез подкрепата получена от родителите.

Други форми за комуникация детски учител – родител

Във връзка с периодично предоставяне на информация, относно промени в учебната програма; правилата в групата; предстоящи празници, важни събития в детската градина; статии или материали във връзка с детското развитие; новини от живота в детската градина; продукти от дейността на децата (рисушки, работни листове, снимки) и др., могат да се използват *информационни табла за родителя*.

3. Сътрудничество между детската градина и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите на детската градина.

В зависимост от условията на населеното място, в което се намира детската градина, различните институции: социални, здравни, културно-просветни и др., могат да се реализират различни съвместни дейности.

Формите на сътрудничество с различните институции, могат да бъдат: индивидуални консултации; групови срещи; съвместни празници; клубове и др.

Методи за проследяване на постиженията

1. Наблюдение

Основният метод за проследяване на постиженията на децата е включеното наблюдение. То е процес от целенасочено наблюдение на детското поведение в различни ситуации, в различни режимни моменти, в различни среди, по време на ежедневните занимания в продължение на цялата учебна година. Наблюдението е един от многото начини за събиране на информация относно функционирането на децата като цяло. Най-ефективно и информативно е наблюдението на детето в неговата естествената среда, която включва неговият дом и детската група в които всяко дете се развива. Тази среда предоставя на детето широки възможности за ежедневна изява и проява на различните му знания, способности, начини на поведение, както и на неговите затруднения.

Детската градина е „сцената”, на която децата играят и проявяват своите чувства, емоционални реакции, двигателни и езикови способности, творческа дейност, отношението към другите деца в групата и по този начин изразяват своите типични черти от характера си. Наблюдението на детето в естествената му среда има много предимства за него: детето се намира в позната и защитена среда, в която е адаптирано и привикнало да се занимава с ежедневни дейности. Чувства се свободно, сигурно и значимо в резултат на което може да разкрие (пред наблюдаващия, своите силни страни, знания и умения, наред с ограниченията си и затрудненията си. Събраната информация от наблюденията служи за основа при тълкуването на резултатите от развитието и извеждането на съответни изводи и насоки следващия възрастов период.

• **Цели на наблюдението:** С помощта на информацията, получена чрез наблюдението детската учителка постига следните цели:

1. Опознава индивидуално развитие на децата чрез установяване на техните характерни възрастови и индивидуални особености: нужди, способности, обноси, ограничения и затруднения.

2. Планира индивидуална програма за развитие на детето през учебната година, която е насочена към детския потенциал и затруднения.

3. Проследява настъпилите промени при децата през учебната година.

4. Периодично уведомява родителите за функционирането на детето в детската градина.

• **Видове наблюдения:** Детският учител участва в дейността на детето на различни нива – от ниво на неучастник в наблюдението; до пряк участник в него.

Наблюдение, в което учителят не участва.

Задачата при този вид наблюдение е учителят само и единствено да наблюдава и проучва автентичността на детето в обичайните естествени условия и действия в детската група, без да се включва в разговор с него или да се намесва по някакъв начин в ситуацията/играта/ или общуването, който би могъл да повлияе върху неговото поведение.

Силни страни на наблюдението: спомага за деликатно регистриране на спонтанното и автентично поведение на детето и взаимодействията му с околната и социална среда, без то да усеща, че е център на наблюдение.

Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя по време на наблюдението.

• ***Наблюдение, в което учителят е участник (включено наблюдение)***

Задача при този вид наблюдение е учителят – наблюдател да участва в дейностите на детето. Например: даване на разяснения; задаване на насочващи въпроси; използване езика на тялото; подготвяне на обстановката за извършване на дадена дейност; съучастник в играта на детето; поощряване на другите деца да се сближат с наблюдаваното дете и др.

Силни страни на наблюдението: помощ от учителя, която може да доведе до високи резултати.

Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя при наблюдение поведението на детето и регистриране на резултатите.

2. **Познавателна задача**

Задачите, които са използвани за установяване на резултатите по седемте образователни направления през учебната година са два вида:

• **Задачите със структуриран отговор**, които се използват за проследяване на възприемането на знанията, тяхното разбиране и приложението им. Смята се, че

този вид задачи имат по-висока степен на обективност, което от своя страна допринася за надеждността на измерването на резултатите от развитието.

• **Задачи със свободен отвор** се използват при установяване на изпълнителски умения – пеене, свирене, рисуване, моделиране, конструиране – при които се проследява тяхното изпълнение и анализира крайният резултат, който във всички случаи ще бъде уникален за всяко дете.

3. Продукти от дейността на децата

По време на цялостния престой на детето в детската градина, чрез активното му участие в различни видове дейности, то създава различни по характер продукти (фантастични разкази, игри, рисунки, апликации, конструктивни и хартиени модели, пластелинови фигури и форми, и др.). Част от тези произведения могат да се съхраняват в хартиен вариант – в Портфолиото на детето, други – да бъдат документирани чрез видео и снимки и поставени в портфолиото. Те имат изключителна стойност при проследяване на резултатите от образователния процес, документирайки развитието, креативността и успеваемостта на детето.

4. Социометрични методи

Всяка детска група има свой специфичен облик, който е повлиян от взаимоотношенията между децата вътре в групата и от подходите на детските учители. Социометрията описва и анализира социалните взаимоотношения и структура в групи с помощта на социограма или социоматрица. При определени случаи, според учителите, този метод успешно може да се използва.

Проследяване на резултатите от предучилищното образование

Същност на процеса

Проследяването на резултатите от предучилищното образование на децата във всяка възрастова група се определят от учителя в съответствие с очакваните резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления: български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.

Периодичност на проследяване на резултатите от предучилищното образование

Проследяването на резултатите от постиженията на детето се осъществява от учителите на съответната група в началото и края на учебната годината – входно и изходно ниво. За децата в първа група – в началото на учебната година се провежда обследване, чрез наблюдение на показателите за ранно детско развитие: здраве, физическо и двигателно развитие; езиково, познавателно, социално и емоционално развитие; активност, игра и учене.

Показатели за проследяване на резултатите

Показателите за проследяване на резултатите включват знанията, уменията и способностите проявени в процеса на предучилищното образование и очакваните резултати по образователните направления (български език и литература; математика; околен свят; изобразително изкуство; музика; конструиране и технологии; и физическа култура).

Описание на резултатите от предучилищното образование

Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в електронния дневника на групата. За целта за учебната 2023-2024 година може да

се използват диагностичните процедури в познавателните книжки за всички възрастови групи на издателство „КЛЕТ” - „Приатели”

По този начин най-ясно ще се диференцират постиженията на детето между първото и второ проследяване на резултатите от предучилищното образование

Информация за родителя

Родителите се информират от учителите в групата за индивидуалните резултати на детето. В съдържателно отношение информацията, която получават те, трябва да бъде позитивна и обективна.

Организация на проследяването

Проследяване на резултатите от предучилищното образование се провежда в началото (втората и третата учебна седмица) и края на учебната година (14 дни преди края на учебната година).